

Spis treści

A

a – ale – i	25
a – i	25
a – ale – jednak	26
adoptować – adaptować	26
alfabet	27
alternacje głosek (wymiany głoskowe)	28
alternacje samogłoskowe	28
alternacje spółgłoskowe	29
anakolut	32
ani... (nie), ani... (nie)	32
-anin	32
aspekt czasownika	33
typy par aspektowych ze względu na formę	34
typy zależności między aspektem a znaczeniem	34
czasowniki jedno- i dwuaspektowe	35
tworzenie wtórnych (sekundarnych) par aspektowych	35
kolejne ogniwo aspektowe	35
tendencje dotyczące użycia czasowników o różnych aspektach	37
-awać	38
aż – dopóki nie	39

B

bawić się – grać – zagrać	40
bezosobowe formy czasownika	41
biernik rzeczownika i przymiotnika	41
biernik – przyimki po czasownikach ruchu	43
bo – dlatego że – gdyż – ponieważ	43
brać – wziąć	44
brać/wziąć ślub	45
brakować – zabraknąć	46
brat	46
być	46
być może – może być	47

C

celownik liczby pojedynczej i mnogiej	48
celownik – przyimki łączące się z celownikiem	49

chcieć – zechcieć	51
chłopiec, chłopak	51
choć – chociaż – mimo że – pomimo że	52
chodzić o + B.	52
ciąć – uciąć	53
co	54
cokolwiek	55
coś	55
czas	55
czasownik	55
czasowniki modalne	58
czasowniki nieregularne	58
czasowniki niewłaściwe/nieosobowe	58
czasowniki tranzytywne/przechodnie	59
czasowniki typu <i>trzeć</i>	59
czasowniki ruchu	61
czas teraźniejszy	66
czas przyszły	66
czas przeszły	67
czcić – uczcić	70
część	70
członek	70
człowiek	71
cztery – czterech – cztery/trzy – trzech – trzej	71
czy	74
czyj – czyja – czyje – czyi – czyje	75
czykolwiek	75
D	
data	76
dawać – dać	76
dąć – zadąć	77
dbać – zadbać	77
deklinacja	78
do-	79
dokąd?	80
dopełniacz rzeczownika i przymiotnika	80
dlatego – więc	94
dopiero – tylko	95
dowiadawać się – dowiedzieć się	95
drzwi	96
dusić	96
dużo	96
dwa – dwaj/dwóch – dwie – dwoje	98

dwoje	101
dziać się	102
działalność – funkcjonowanie	102
dziecko – dzieci	102
dzień – dni	103
E	
e ruchome	105
F	
formy adresatywne	106
formy deprecjatywne	107
formy wielokrotne czasownika	107
formy męsko- i niemęskosobowe	108
formy nieosobowe (bezosobowe)	110
formy żeńskie (feminatywy)	114
frazeologizmy	115
G	
gdyby	120
gdzie?	120
głoska	120
gnieść – pognieść	120
gotować – dusić – piec – smażyć	121
I	
-i, -ii czy -ji?	122
im..., tym...	122
imiesłowy	123
imiesłów czynny	124
imiesłów bierny	124
imiesłów współczesny	126
imiesłowowy równoważnik zdania (IRZ)	127
imiesłów uprzedni	128
imię	129
imię – nazwisko – nazwa – tytuł	130
imię i nazwisko	131
interesować – zainteresować – interesować się – zainteresować się	132
istnieć	133
iść – pójść	135
-iwać/-ywać	135
J	
jak	137
jakby	138
jako	138

jaki – jaka – jakie	139
jakikolwiek	140
jakiś	140
jechać – pojechać	140
jeden – jedna – jedno – jedni – jedne	141
jeden/jedna/jedno z + D. l. mn.	142
jeść – zjeść	143
jeździć	144
jeżeli – jeśli	144

K

każdy – każda – każde	145
kąpać (się) – wykąpać (się)	146
kiedy?	146
kierowca – kierownik – kierownica	153
kilkoro	154
kłaść – położyć	154
kolega	155
-kolwiek	156
komunikować się – kontaktować się – porozumiewać się – rozmawiać	159
koniugacja	160
kraść – ukraść	163
ksiądz	164
książę	164
kształcić (się) – kształtować (się)	165
kto	166
ktoś	167
ktokolwiek	167
którędy?	167
który – która – które	167
którykolwiek	170

L

lata	171
leżeć	171
liczba rzeczownika	171
liczebniki	175
liczebniki główne	175
liczebniki porządkowe	187
liczebniki zbiorowe	188
liczebniki ułamkowe	189
liczebniki nieokreślone	190
złożenia z liczebnikiem	191
litera	191
lubić – polubić	192

ludzie – ludność – ludzkość – mieszkańcy – obywatele – naród	192
--	-----

M

martwić (się) – zmartwić (się)	195
mianownik	196
mianownik liczby pojedynczej – rzeczownik i przymiotnik	196
mianownik liczby mnogiej – rzeczownik	196
mianownik liczby mnogiej – przymiotniki	202
miasto – miejsce	203
mieć	204
miejsownik	205
miejsownik liczby pojedynczej rzeczownika i przymiotnika	205
miejsownik liczby mnogiej rzeczownika i przymiotnika	208
modulant	209
mowa niezależna i zależna	209
może być	210
możliwość (mieć możliwość, jest możliwość)	210
można	211
móc	211
mówić – powiedzieć	212
musieć	213

N

na-	214
nad(e)-	214
należy	215
narzędnik	215
narzędnik liczby pojedynczej	215
narzędnik liczby mnogiej rzeczownika i przymiotnika	216
nazwisko	217
nazwy krajów	217
nazwy miast	218
nazwy mieszkańców krajów i miast	219
negacja (przeczenie)	219
Niemcy	224
nieosobowe (bezosobowe) formy czasownika	225

O

o-	226
o	227
oba (obydwa), obaj (obydwaj), obie (obydwie), oboje (obydwoje)	228
oboje – obydwójce	229
obcować	230
od(e)-	231
ojczysty – rodzimy – rodzinny – krajowy	232

oko	233
osobowość – osobistość	233
P	
pan	235
pani	236
państwo	237
państwo – kraj	237
partykuła	238
piec	238
pić – napić się – wypić	238
pleść – upleść	239
<i>pluralia tantum</i> (rzeczowniki mające tylko liczbę mnogą)	239
po-	239
pod(e)-	241
podobać się – spodobać	241
powinno (się)	242
potrzebować	243
półtora, półtorej	243
procent %	243
prze-	244
przedrostki (prefiksy) czasownikowe	245
przy-	246
przyimki łączące się z dwoma lub trzema przypadkami	246
przyimki przestrzenne (lokatywne)	248
przyjaciół	251
przysięgać – przysiąc/przysięgnąć	252
R	
ręka	253
rodzaj gramatyczny	253
rodzeństwo	257
rodzice	257
rok (życia) – lata – wiek	257
wiek	259
roz(e)-	260
rozumieć – zrozumieć	261
rozwozić się – rozwieść się	261
ruchome końcówki osobowe	262
rzeczowniki odczasownikowe	262
S	
sam – sama – samo – same – sami	266
siadać – siąść – usiąść	267
się	268

<i>singularia tantum</i> (rzeczowniki mające tylko liczbę pojedynczą)	270
skakać – skoczyć	271
skąd?	271
składnia	271
1. Naruszenia związku podmiotu i orzeczenia	271
2. Naruszenia reguł w orzeczeniu imiennym	275
3. Mieszanie strony biernej i formy bezosobowej	277
4. Brak orzeczenia lub jego części	278
5. Brak dopełnienia	279
6. Brak przyimka	280
7. Rekcja	280
8. Sylepsa	282
słuchać – słyhać – słyszeć	283
spółgłoski	285
stać	285
stawać się – stać się	285
stawiać – postawić	287
stopniowanie przymiotnika	287
stopniowanie przysłówka	289
strona bierna	291
styl	294
swój – swoja – swoje – swoi	299
spójniki	300
szyk (kolejność) wyrazów w zdaniu	300
Ś	
-ś	311
śmiać się – uśmiechać się – uśmiechnąć się	314
T	
telewizja – telewizor	316
tluć – stłuc/potłuc	316
tryb przypuszczający (warunkowy)	317
tryb rozkazujący	319
trzeba – potrzeba – potrzebować	321
trzy – trzech – trzej	323
tydzień	323
U	
u-	324
ucho	325
uczyć – nauczyć – uczyć się – nauczyć się	325
-um	325
uważać	326

328	warto
328	w(e) + Msc.
329	w(e) -
329	widac
330	wieczór
330	wiedzieć – znać – potrafić – umieć
330	wiedzieć
331	znać
332	potrafić
332	umieć
332	wieść
333	wiekszość
334	wolęć
334	wolno
335	wolacz
335	wolacz liczby pojedynczej
336	wolacz liczby mnogiej
336	wieźć
337	wszyscy
337	wy -
338	wygodny – wygodnie
338	wyjsć za mąż
338	wykształcenie
339	wypadek – przypadek
340	wysłać – wysłać
341	-ywać
342	Z
342	z(e) - lub s-, ś-
343	za -
344	zaczepnywać – zaczepniać
345	zaimki
345	zaimki osobowe
346	zaimki dzierżawcze (posesywne)
346	zaimki wskazujące (demonstratywne)
347	zaimki pytajne
347	zaimki nieokreślone
348	zaimki zwrotne <i>się, siebie</i>
348	zaimki względne
348	zanim
349	zarówno... jak i...
349	zastępować – zastąpić

zbyt	350
zdążyć – zdążyć	350
znajdować – znaleźć	351
znajomy – znajoma	351
zostawać – zostać	351
zwierzę	352
Ż	
żaden – żadna – żadne – żadni – żadne	354
że	354
żeby – aby – ażeby – by – iżby	354
żenić się	356
życie	357
żyć – mieszkać	357
Bibliografia	358